

EEN OVERWINNING OP DE ZWAARTEKRACHT

JOE JACKSON

Een overwinning
op de zwaartekracht

Uitgegeven door Xander Uitgevers bv
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *A Cure for Gravity*
Copyright © 1999 by Joe Jackson
Voor het eerst gepubliceerd door Anchor,
imprint van Transworld Publishers
De auteur erkent schrijver van het werk te zijn
Copyright © 2013 Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Vertaling: Catalien en Willem van Paassen
Omslagontwerp: Studio mv
Omslagbeeld: © Charlie Reilly
Zetwerk: Michiel Niesen/ZetProducties

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen,
dan kunt u contact opnemen met de uitgever.

Eerste druk, maart 2013

ISBN 978-94-016-0053-8 / NUR 662

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Geploeter en mislukkingen

Toen een jaar of twaalf geleden mijn enige boek was verschenen, verbaasde het me dat er veel mensen waren die zeiden: ‘Heel mooi! En wanneer ga je deel twee schrijven?!’ Het leek mij vrij duidelijk dat dit geen eerste deel van iets was; het moest op zichzelf staan, als het verhaal over de volwassenwording van een muzikant, afgewisseld met een reeks bespiegelingen over de kunst zelf. Maar veel mensen vatten het kennelijk op als de eerste aflevering van een autobiografie.

Hier moet ik wel aan toevoegen dat de meesten zeer te spreken waren over het boek, en als iemand je vertelt dat hij of zij heeft genoten van wat je hebt gemaakt, klinkt het een beetje onbeleefd om te zeggen: dat is allemaal leuk en aardig, maar je hebt het verkeerd begrepen. Ik vroeg me af of ik het zelf misschien verkeerd had begrepen. Ik had er heel bewust voor gekozen om te schrijven over de jaren dat ik ploeterde, faalde en onbekend bleef, en niet over succes. Twaalf jaar later weet ik echter zekerder dan ooit dat ik gelijk had, en iedereen die nog steeds op deel twee wacht, koestert een misvatting: de gedachte dat succes wel interessant moet zijn. Dat is niet het geval.

Lees ter illustratie de volgende drie anekdotes over een oud nummer van mij dat tot mijn grote verrassing een hit werd. Oordeel zelf welke van de drie je het interessantst vindt.

(a) Ik hoorde ergens het zinnetje ‘Is she really going out with him?’ en dacht bij mezelf dat het de titel van een song kon worden. Op dat moment had ik nog altijd grote moeite om een tekst te schrijven, maar ik wist wel dat ik er genoeg

van had om clichés aan elkaar te rijgen of gewoon te proberen het soort nummers te schrijven waarvan ik dacht dat het werd verwacht van een songwriter. Waarom zou de tekst niet gewoon een grappige observatie zijn, iets leuks, zoals een flard van een gesprek in het café? Goed, een nummer dus over knappe meisjes die om onverklaarbare redenen uitgaan met afzichtelijke jongens. Ik zou mezelf opvoeren als de toeschouwer (en niet als de afzichtelijke jongen) en onmiddellijk kwam het zinnetje ‘pretty women out walking with gorillas’* bij me op. Ik dacht bij mezelf: zo kan ik een nummer niet beginnen. En toen dacht ik: waarom niet?

Vervolgens zwoegde ik op een zin die rijmde op ‘she’s married now or engaged or something so I’m told.’** Na lang nadenken verzon ik ‘from my window I’m staring while my coffee goes cold.’*** Dat kostte me zo’n moeite omdat ik helemaal niet van koffie houd, hoe vaak ik het ook heb geprobeerd. Ik vind het gewoon smerig. Die regel kwam dus pas in me op toen ik besepte dat de toeschouwer in het liedje iemand anders dan ik kon zijn. Volgens mij ontdekte ik toen eindelijk dat een nummer geen ‘ware bekenenis’ is. Een song is persoonlijk én onpersoonlijk. Het is niet belangrijk dat je een waar verhaal over jezelf vertelt, maar dat je gebeurtenissen uit je eigen ervaring gebruikt om iets te creëren dat op zichzelf werkt en iets in zich heeft wat universeel genoeg is om het op anderen over te brengen.

Mijn moeder begreep dat niet echt. Toen ik mijn eerste single voor haar draaide (ik voelde me toen, als ik me goed herinner, zenuwachtig maar ook uitdagend) zette zij grote ogen op bij het zinnetje over de koude koffie. Ze keek me verbijsterd aan en zei: ‘Maar je drinkt nooit koffie!’

(b) ‘Is She Really Going Out With Him’ werd in september 1978 in het Verenigd Koninkrijk uitgebracht door A&M Records. Het maakte weinig indruk maar werd in de zomer van

1979 heruitgebracht, nadat de elpee waarop het stond, *Look Sharp*, was verschenen (in januari 1979) en aandacht begon te krijgen. Dit keer belandde de single op nummer 13 van de Britse hitparade, en daarna op nummer 21 in de Verenigde Staten. Hij haalde ook de Canadese, Australische en Nederlandse hitlijsten. Er zijn tot nu toe zeven covers van uitgebracht, en het nummer is gebruikt in één speelfilm en twee tv-programma's.

(c) Een paar jaar na de verschijning van die single liep ik op een keer door Londen toen een nogal onvriendelijk kijkende zwarte man naar me toe kwam en vroeg of ik 'die Joe Jackson' was. Dat beaamde ik, en hij zei dat ik een racist was. Ik was zo verbijsterd dat ik nauwelijks wist wat ik moest zeggen; volgens mij heb ik tegen hem gezegd dat ik niet alleen een afkeer heb van racisme en gek ben op zwarte muziek, maar dat ik bovendien onlangs was getrouwd met een zwarte vrouw (dat bleek geen succes te zijn, maar niet omdat ze zwart was). Wat ik ook zei, het maakte niet uit; hij keek me kwaad aan, rolde met zijn ogen en kwam tot slot met zijn bewijs voor de dag: 'Pretty women out walking with gorillas,' zei hij. 'Dat is toch duidelijk? Zwarte kerels met blanke meiden. Probeer het maar niet te ontkennen, ik weet heus wel wat je bedoelde.' Volgens mij viel op dat moment mijn mond open, terwijl hij mopperend en hoofdschuddend wegliep.

Als je anekdote (b) het meest interessant vond, ben je eerlijk gezegd een beetje vreemd. Waar het om gaat is dat succes saai is, ook al is het in bepaalde opzichten heel aangenaam. Of om preciezer te zijn, het is saai om over te schrijven of te lezen. Geploeter en mislukkingen zijn veel interessanter. De held van mijn vroege tienerjaren, Beethoven, was in mijn ogen des te heroïscher omdat hij het zo zwaar had. Ik weet ook nog dat ik in diezelfde tijd in de ban was van 'Scott of the Antarctic', een heroïsch verhaal over geploeter en misluk-

kingen. Kapitein Scott was een Britse held, maar niet alleen om patriottische redenen. Zijn rivaal Amundsen – die saai genoeg alles goed deed en veilig als eerste de Zuidpool bereikte – was toch gewoon te volmaakt om interessant te zijn?

Toen ik mijn boek schreef, had ik behoorlijk veel succes gehad; in elk geval veel meer dan ik ooit had verwacht. Maar daar had ik eigenlijk niks over te vertellen. Dat was lang niet zo'n boeiend onderwerp als de grillige, grappige, maffe en aangrijpende dingen die ervoor waren gebeurd.

Het is niet zo dat ik niet meer geniet van waar ik mee bezig ben. Ik treed bijvoorbeeld nog steeds heel graag op, en ik hoop dat ik nog duizend concerten kan geven. Maar één poging om te beschrijven hoe het vóélt om op het podium te staan, zoals ik in dit boek heb gedaan, was meer dan genoeg. Dat is nog een reden waarom ik geen plannen heb voor een tweede deel: het is verdomd moeilijk om te schrijven over muziek, anders dan over de menselijke verhalen eromheen. Volgens mij ben ik er toch wel zo'n beetje in geslaagd.

Er zijn misschien mensen die zouden zeggen dat ik al lang geen hit meer heb gehad en dat mijn publiek sinds die tijd behoorlijk is geslonken. Ik zou dus opnieuw in de positie kunnen verkeren dat ik over geploeter en mislukkingen kan schrijven. Daar heb ik over nagedacht, maar ik heb mezelf er hoe dan ook niet van kunnen overtuigen. Ik erken dat er dagen zijn waarop het glas niet halfvol maar halfleeg lijkt. Dan heb ik het gevoel dat ik onvoldoende waardering krijg. Maar dat houd ik niet lang vol, want ik weet inmiddels wel dat bijna iedereen zich zo voelt. Zelfs de allergrootste sterren denken dat ze het beter hadden kunnen, of moeten, doen. Bovendien ben ik nooit jaloers geweest op iemand als Michael Jackson, die het best verkopende album uit de geschiedenis op zijn naam heeft staan, waardoor het een flop leek toen er van het volgende slechts dertig miljoen werden verkocht.

Het maakt niet uit of het glas halfvol of halfleeg is, zolang er maar whisky in zit, zoals een vriend van me altijd zegt. Ik vergelijk mijn huidige 'status' liever niet met die van wie er nu toevallig op nummer één in de hitlijst staat – of zelfs niet met die van mezelf zoals die ooit was – want ik vind het gezonder en realistischer om mezelf eraan te herinneren dat maar heel weinig mensen werkelijk kunnen leven van het maken van muziek. Ik doe nog steeds waar ik gek op ben, ik heb er nog steeds lol in, en ik heb nog steeds genoeg geld voor een behoorlijk comfortabel leven. Wat is daar niet succesvol aan?

Het lijkt erop dat ik maar iets anders moet bedenken om over te schrijven. Intussen ga ik gewoon door met mijn werk.

Joe Jackson

2013

* mooie meiden aan de wandel met gorilla's

** ik hoor dat ze nu verloofd is, of getrouwd

*** ik staar uit m'n raam en m'n koffie wordt koud

PROLOOG

De Piss and Punchup Club

Ik zit in een Ford Transit in Basingstoke, een gedeukte Transit die ooit blauw is geweest, vol met drums en versterkers, op een vuilwitte betonnen parkeerplaats onder een vuilwitte hemel, en ik denk bij mezelf: wat doe ik hier?

De rest van de band is op zoek naar beschaving een ommetje gaan maken, en ik houd de boel in de gaten. Ik doezel al snel weg, al is het te koud om te slapen. Het is zo'n nutteloze grijze zaterdag waarop mensen beter in bed kunnen blijven met een goed boek. Een leegte op de kalender. Kerstmis en oud en nieuw zijn voorbij, en 1975 komt maar moeizaam op gang.

Ik kom zelf ook maar moeizaam op gang. Het optreden van gisteravond werd een latertje en ik heb een hardnekkige kater. Niet het soort kater dat je een bonzend hoofd en kolkende ingewanden bezorgt, maar eentje waarbij je je nog redelijk voelt zolang je alles heel rustig aan doet. Ik weet niet zeker of ik wel zin heb om vanavond op te treden. Maar als het dan toch moet, zou ik het liefst meteen beginnen. Zo gaat het nou altijd: we moeten ons melden voor een optreden om, zeg, vijf uur, maar de tent is gesloten, stil, verlaten. Uiteindelijk verschijnt om zes of zeven uur een loopjongen, die als een demonische cipier loopt te rammelen met een sleutelbos. Hij kijkt ons achterdochtig aan. Hij vraagt of wij de band zijn en een van ons zegt: Nee! Wij zijn gewoon vier langharige jongeren die het leuk vinden om urenlang rond te hangen op verlaten parkeerplaatsen in een bestelbusje vol drums en versterkers en gitaarkoffers. Of woorden van die strekking. Met tegenzin

opent de loopjongen de ingang en wij gaan aan de slag.

Intussen zit ik te doezelen en te denken. Natúúrlijk kan ik niet slapen. Ik ben gezegend en behept met een hyperactief brein. Ik stel mezelf eeuwenoude en gewichtige vragen: maakt een boom geluid als hij in het bos omvalt terwijl er niemand in de buurt is? Bestaat muziek überhaupt als er niemand luistert? Ik denk van wel. We hoeven niet echt te luisteren om te weten dat muzikale meesterwerken er altijd zijn. Het is alsof ze liggen te slapen, tussen de bladzijden van een partituur, of in die zwarte vinylgroeven, als Doornroosjes wachtend op de kus van onze aandacht.

Ik geef het maar toe: ik heb een filosofische inslag. Ik vraag me niet alleen af waarom ik dit doe, maar ook waarom anderen het ooit hebben gedaan, en hoe. Hoe slaagde Beethoven erin dat ongelooflijke vioolconcert te componeren? Ik luister tegenwoordig meer naar Bowie dan naar Beethoven, maar ik overweeg om mijn viool weer ter hand te nemen. Dat was mijn eerste instrument. Ik kan hem in de band gebruiken als ik een truc bedenk om hem te versterken. Ik heb wel eens gezien dat mensen een kleine pick-up gebruiken bij een akoestische gitaar; die kan op de kam van de viool...

Ik zit te denken dat ik dat concert weer eens moet beluisteren, en een groot stuk ervan stroomt mijn gedachten binnen. Het concert zit in mijn hoofd! Als een plaat of een bandje is het ingeprent in mijn hersenen. Ik hóór het gedeelte waarin het lyrische tweede thema van het eerste deel een octaaf omhooggaat en er volmaakte versierinkjes omheen weeft. Telkens als ik dat gedeelte hoor, wellen er tranen in mijn ogen. De muziek kan daar onmogelijk anders, je kunt niet één noot toevoegen, weghalen of veranderen; en ik begin me af te vragen of de componist het echt heeft geschreven, of dat hij het in Gods gedachten heeft gelezen.

En nu zit ik me zorgen te maken over een optreden in Basing-

stoke in een tent die de Pen and Parchment Club heet. Geen idee hoe hij aan die naam komt. Maar je weet nooit, het kan ons allerbeste optreden worden. Er bestaat zoiets als een muzikaal equivalent van een glaasje tegen de kater. Je hebt misschien helemaal geen zin om op te treden – je bent er zelfs bang voor – maar als je er eenmaal staat, met echte mensen voor je, gebeurt er iets. Opeens is het echt, je moet presteren en je zintuigen worden scherper. En soms blijken de ergste plaatsen het leukst te zijn, als je het publiek achter je weet te krijgen.

Er klopt iemand op het raampje van de bestelwagen. Ik schrik op. Een gezicht met borstelige zwarte wenkbrauwen tuurt naar binnen.

‘Zijn jullie de band?’ vraagt het gezicht.

‘Ben jij de loopjongen?’

‘Wat?’

‘Ja, wij zijn de band, natuurlijk zijn wij de band, doe effe open, wil je?’

Slutels rinkelen, en de rest van de band komt aankuieren over de parkeerplaats.

Als we eenmaal binnen zijn, ziet de Pen and Parchment Club eruit als een doorsnee ‘gezelligheidsvereniging’: een plek waar werkende mannen met hun echtgenote of vriendin tegen betaling van een jaarlijkse contributie heen kunnen gaan en goedkoper dan in een pub kunnen drinken. En waar ze af en toe worden getraakteerd op een loterij, een komiek of een ploeterend popgroepje. In dit geval een ploeterend popgroepje dat op weg is om een ploeterende rockband te worden.

Hoe het ook zij, deze avond zullen we zonder de hulp van een podium moeten ploeteren. Wat in de Pen and Parchment moet doorgaan voor een podium is een twintig centimeter hoog platform van ongeveer een halve vierkante meter.

We weten nooit wat we zullen aantreffen als we gaan op-

treden. Het podium kan bestaan uit zes gammele tafels die met gaffer tape bij elkaar worden gehouden, maar er kan ook helemaal geen podium zijn. Daarom hebben we in de bestelbus ons eigen podium liggen: een stapel houten planken met gleuven, die op ingenieuze wijze aan elkaar passen en zo één groot podium of twee kleine podia vormen. We hebben die planken een voor een gestolen uit de toneelafdeling van Fareham Technical College, waar onze drummer Dave werkt als ‘terreinknecht’ – met andere woorden als tuinman en duvelstoejager. We namen er om te beginnen net genoeg mee om een verhoging voor het drumstel te maken. Maar de plankenpikkerij werkte verslavend. We moesten en zouden er meer hebben! Nu kunnen we kleine podia vergroten. Dat wil zeggen, als het hoogteverschil tussen ‘ons’ podium en dat van ‘hen’ niet te groot is: sommige avonden struikelen mensen midden in een gitaarsolo en smakken ze op mijn keyboards of vallen ze over bekkenstandaards. Maar ons platform loont echt in de zeldzame gevallen dat we een groot podium krijgen, een echt, onvervalst theaterpodium, en we twee etages kunnen vormen: drums en keyboards torenen uit boven de voorste rij. Net als bij een echt concert!

Deze avond kunnen we geen opstelling bedenken die goed werkt. Dus zetten we het drumstel op het bestaande ‘podium’ en moet ik mijn keyboards op de grond zetten, waar ik een hekel aan heb. Ik heb al vaker ‘grondoptredens’ gedaan. Meestal moet de band, om het nog erger te maken, voor een gigantisch podium spelen dat al is opgeëist door een machtsbeluste dj. Mensen staan achter me terwijl ik speel en maken spottende opmerkingen en ademen me in mijn nek en schieten peuken op de keyboards. Maar de Pen and Parchment is geen dansclub en deze avond is het grootste deel van de vloer bezet met formicatafeltjes en stoelen. Met een beetje geluk bewaren de klanten een min of meer respectvolle afstand.

Ik zet mijn keyboards neer: twee elektrische piano's. De betere van de twee is een onlangs aangeschafte Fender Rhodes, al is één poot wankel en staat hij een beetje scheef. Eerst moet ik het binnenwerk bekijken en de metalen buisjes controleren, een soort stemvorken waarop kleine hamers slaan, zoals in een echte piano, en zo geluid voortbrengen. Die stemvorken zijn grillig. Als ze niet keurig op een rijtje staan, raakt de hamer ze niet precies in het midden en krijg je in plaats van een zuivere toon ongeveer het geluid van een theelepeltje dat tegen een melkfles tikt. Bovendien breken stemvorken snel, en dan hoor je helemaal niks. Ik lijk wel uren als een mecanicien met het ellendige ding bezig te zijn, de klep omhoog, vloekend en schoppend tegen een van zijn gave poten.

Vandaag gedraagt de Rhodes zich, dus daarbovenop komt een keurig opgevouwen, enigszins ranzige panterveldeken en dáár weer bovenop een oude Hohner Pianet zonder poten. De Pianet heeft zo zijn eigen gebreken: verscheidene tonen zoemen en zijn vervormd, maar dat is niet erg. Dat gezoem bevalt me eigenlijk wel, en ik heb besloten het instrument naar een natuurlijke staat van verval te laten afglijden.

Vervolgens hebben we bierkratjes nodig. Mark, de gitarist, en ik hebben allebei een speakerkast die we beter kunnen horen als die iets hoger staat. En we hebben geluk, want de bar, die aan een kant over de hele lengte van de club loopt, gaat open. Ik loop erheen om te vragen om een stel kratjes, en ik schrik me kapot. Eerst springen er twee gigantische blaffende en grommende Duitse herders op de bar. Vervolgens draait de barkeeper zich om. Niet alleen is hij een getatoeëerd monster dat zo uit het Hell's Angels-castingbureau is weggelopen, maar hij heeft ook nog eens geen handen, alleen twee glimmende stalen haken.

En nee, ze hebben geen lege bierkratjes.

We maken onze opstelling dus verder af en vragen aan de

man van het comité (dit soort tenten heeft altijd een comité) waar onze kleedkamer is. Dit wordt eigenlijk bij wijze van grap gezegd, en zo ook opgevat. Wat nog het dichtst in de buurt komt van een kleedkamer (zegt de man, die best een aardige kerel is) bevindt zich achter die deur daar in de hal, die waar HEREN op staat. Maar als we willen, mogen we onze weg naar het 'podium' iets inkorten door de bar, via de klep aan het eind ervan.

We hebben nog een uur of twee, dus wat moeten we doen? We gaan naar de pub. Wat anders? Soms kopen we een zak friet of wat nasi bij een afhaalchinees. Meestal doen we zo lang mogelijk over een paar biertjes en wat chips. We drinken liever niet te veel voor een optreden. Daar worden we mogelijk slordig van en het gaat ten koste van het professionalisme waar we de laatste tijd zo ons best voor doen. Bovendien kunnen we het niet betalen.

Een uur later zitten we in de bestelbus en proberen we ons allemaal tegelijk te verkleden, maar ik heb er genoeg van om steeds een elleboog in mijn gezicht te krijgen. Ik besluit me toch in het toilet van de club te verkleden, wat een slecht idee is, aangezien er op de grond ongeveer tien centimeter water staat. Ik sluit mezelf op in een wc-hokje en improviseer op een of andere manier een techniek om me te verkleden terwijl ik al vloekend om en om op één voet balanceer en steun zoek tegen de wc-bril. Uiteindelijk verschijn ik schitterend uitgedost in een bordeauxrode broek met wijde pijpen, donkerrode schoenen met plateauzolen, een armoedig gebroken wit nylon hemd en een goudkleurig lurex vest vol zwarte sterren.

Intussen steekt Graham, de bassist, zich in de bestelbus in zijn citroengele Crimplenepolyester pak. Crimplene, waar die vriendin van zijn moeder dat pak van maakte, bleek niet de ideale stof want het begint te lubberen en hier en daar uit

vorm te raken. Het kan er nog mee door, vooral als hij er een zwart hemd, rode das en pilotenbril bij draagt. Graham, die donker haar heeft en zijn baard heeft laten staan, ziet eruit als een buitengewoon verwijfde maffiakiller.

Dave, de drummer, draagt zijn favoriete zwart-wit gestreepte satijnen hemd en zijn vlak onder de knie afgeknipte slobberbroek, waaronder hij een zwarte maillot en hoogsluitende basketbalschoenen aan heeft.

Marks uitdossing is altijd de flamboyantste. Hij is tenslotte de leadzanger. Vanavond draagt hij een goudlamé hippiebroek, een bloes met bloemetjesmotief en een zwarte chiffon sjaal. Grahams zus is er vanavond niet bij, maar Mark brengt zijn make-up nu zelf aan, zoals zij hem heeft geleerd: mascara, eyeliner, een beetje rouge. Mark vindt het heerlijk dat er naar hem gefloten wordt als we het podium op komen. Je hebt een reactie nodig, beweert hij. Elke avond duim ik dat we een reactie van het juiste soort krijgen.

We nemen een risico met onze kleren, maar we hadden genoeg van het banduniform waarmee we begonnen: bij elkaar passende truien met zwart-zilveren patronen en zwarte broek. Afschuwelijk, maar we moesten toch iets. Zoals de onbeduidende agenten en clubeigenaars die ons boeken niet nalaten ons in herinnering te brengen, moeten optredende bands er knap uitzien in dit soort tenten! Je kunt niet zomaar in ouwe vodden aankomen, zoals de bands in die eersteklas Londense rockclubs! En dus proberen we er verzorgd uit te zien. Maar de laatste tijd zijn we onder de bedwelmende invloed geraakt van de glamrock. Nu weten degenen die ons boeken niet zeker of we knap zijn of niet. Tot nu toe lijken we ermee weg te komen.

En eindelijk is het zover... Showtime!

Het is weer tijd om dat grote beest dat het publiek heet onschadelijk te maken en te betoveren. Tijd om al onze energie

te gebruiken om het te laten klikken, om iets te laten gebéúren. We voelen het als we ze voor ons winnen, en dat is een prettig gevoel. Als iedereen, band en publiek, samensmelt tot een entiteit. Als het een topavond is – wat zelden voorkomt, maar we vangen er wel eens een glimp van op – vliegen we. Het is net alsof muziek de zwaartekracht kan neutraliseren. Wij zijn net die gekken die je op televisie ziet die uit een vliegtuig springen en in de vrije val elkaar een arm geven. Het is net alsof ze niet echt vallen, maar zweven, alsof de tijd stilstaat. Misschien is het die glimp die maakt dat we doorgaan, als een verdovend middel dat ons uit de drukte en de sleur van het dagelijks leven haalt.

De eerste van onze drie sets van drie kwartier verloopt vlak, maar dat is normaal. Er druppelen nog steeds mensen binnen. De meesten zien eruit als rauwdouwers van middelbare leeftijd met lange bakkebaarden die niet weggaan voor ze minstens acht halve liters ophebben. Hun moddervette vrouwen zijn weliswaar niet oogverblindend gekleed, maar kunnen wel op z'n minst zwaar lichamelijk letsel toebrengen, met hun glimmende kleding vol metaal en oorringen zo groot als kerstboomversieringen. En er zijn ouderen die flessen donker bier drinken en ons door dikke brillenglazen wezenloos aanstaren. God mag weten wat ze denken. En aan de andere kant van het spectrum zijn er stuurse jongeren met vette haren, een paar jaar te jong om te mogen drinken, die ofwel onze grootste fans ofwel onze ergste kwelgeesten zullen zijn.

Op de meeste avonden worden we aanvankelijk genegeerd, wat prima is. Een beroerd optreden is er een waarbij ze midden in een nummer de stekker van de versterkers eruit trekken en ze naar buiten smijten, en je naar je centen kunt fluiten. Hopelijk krijgen we naarmate de avond vordert af en toe een applausje, een paar keer 'klote' en 'lazer op!', wat geloei

van de dronkaards achterin, en een paar dansers. Dan is het optreden een succes.

Maar deze avond lijkt er steviger te worden gedronken dan normaal, en de dronkaards hebben een kwade dronk. Het zijn 'hé, had je wat'-dronkaards, dronkaards die ieder moment 'over de schreef' kunnen gaan. Zelfs het gelach heeft iets agressiefs. De barkeeper met de haken ziet er inmiddels zwe-terig en psychotisch uit, en de herdershonden blaffen. Hal-verwege onze tweede set worden we nerveus. Er hangt hier iets in de lucht wat we al eens eerder hebben meegemaakt. We kunnen het bijna ruiken. Het valt moeilijk precies te om-schrijven, maar het is zeker geen pais en vree.

Vlak voor mijn neus begint een viertal stoere meiden ern-stig lazarus te worden van de wodkalimoen, wodkabessensap en wodkawodka. En een van hen denkt dat het reuze grappig is om zo nu en dan naar me toe te lopen, gekke bekken te trekken en op een van mijn keyboards te slaan, begeleid door zeugachtige gilletjes van haar vriendinnen. Tijdens de derde set hebben de dames gezelschap gekregen van een stel jon-gens die voldoende gedronken hebben om ze aantrekkelijk te vinden, en iets moet er knappen. Als we de Schotse medley inzetten is er geen weg terug meer.

Wat de Schotse medley is? Bij onze derde set gaat het om opruiende lol, en op een goede avond pakt het goed uit. Er zitten nummers bij van Elvis en The Beatles die iedereen kent, een medley van rock-'n-rollnummers uit de jaren vijftig, en een boel lollig, clownesk gedoe, bijvoorbeeld dat ik achter een gordijn verdwijn en (onder luid applaus en buldergelach) te-rugkeer als Angus McSporran, met een lange valse rode baard en een kilt (in werkelijkheid een oude Schotse rok van mijn moeder). We beginnen met 'Donald, Where's Yer Trousers?', ik speel een paar jigs op een accordeon en we besluiten met een daverend couplet van 'Auld Lang Syne'.

Dat is de wodka-meiden te veel. Ze moeten weten wat er onder mijn kilt zit. De meid die de hele avond op mijn keyboards heeft zitten rammen, springt op het podium en begint eraan te sjorren, waardoor de opgerolde bordeauxrode broek eronder zichtbaar wordt, en ik heb er genoeg van. Ik duw haar weg; zij gooit een wodka-jas over me heen; ik gooi een pint bitter over haar heen, en pang! de Pen and Parchment Club ontploft. Een rauwdouwer die de eer van de dames wil verdedigen, begint te vechten met een kerel die ze een stelletje sletten noemt en zegt dat ze erom vroegen. Een andere vent wil weer met hém vechten, en een ander trekt zijn hemd uit, waardoor spierbundels zichtbaar worden, en hij wil gewoon vechten, maakt niet uit met wie. De stoelen vliegen door de lucht en wij ontsnappen vlak voor de honden worden losgelaten onder de klep door naar de parkeerplaats.

We sluiten ons op in de bestelbus. We zouden hier wel eens een tijdje kunnen moeten blijven. Op een gegeven moment moeten we weer naar binnen, om onze spullen – of wat daar nog van over is – op te halen en te proberen om wat geld los te peuteren van die schoften. We bekijken het bloedbad tot het zover is. We horen brekend glas en gillende vrouwen, daarna sirenes van drie naderende politieauto's. Een stel bebloede dronkaards vol builen wankelt naar buiten. Bij eentje is de kraag van zijn hemd afgescheurd. De ander leunt tegen de muur en geeft over, waarbij hij bijna, maar niet helemaal, zijn schoenen mist.

‘Jij bent begonnen!’ zegt Graham.

‘Ik?!’ zeg ik ongelovig. ‘Ik ben helemaal niks begonnen!’ Ik heb ineens het gevoel dat ik ook moet overgeven. Het enige wat ik wilde, was piano spelen. Ik wilde alleen maar mooie muziek maken, net als Beethoven, Charlie Parker, The Beatles, waarbij artiest en publiek samensmelten tot één geheel...

‘Weer een optreden gesneuveld,’ zegt Mark, en iedereen be-

gint te kreunen. Dat zei onze vorige drummer, Steve Hollins, die we eruit hebben gegooid, altijd na een ellendig optreden.

“De Pen and Parchment Club”, zegt Dave. ‘Wat is dat trouwens voor een stomme klotenaam voor een club?’

‘Eerder Piss and Punchup Club,’ zegt Mark.

Daarna blijven we zwijgend zitten. Ik doe mijn ogen dicht en haal diep adem. Wie begon er nou eigenlijk?

Daar heb je dat hyperactieve brein weer. Wie begon er met muziék? Die is er natuurlijk altijd geweest. In den beginne was de toon. Dat moet een heel lage toon zijn geweest, minstens zes octaven onder de eengestreepte C. Geleidelijk ontstonden hogere harmonische tonen, tot er een reusachtig akkoord van sterren en planeten door het universum zoemde. Primitieve schepsels kropen uit de moerassen om te luisteren en binnen de kortste keren (we praten hier in termen van kosmische tijd) liepen ze op twee benen cro-magnon-aria’s te janken naar de maan. En boven die immer aanwezige toon tokkelde een Griek op de snaren van een lier, sloeg een Chinees op een bekken, en zo gaat het verder door de eeuwen heen, waarin muzikale wereldrijken komen en gaan: Byzantium, Wenen, New Orleans... Basingstoke.

Ik doe mijn ogen open. Ik zit in een Transit-bestelbus in Basingstoke en denk: hoe ben ik hier in godsnaam in verzeild geraakt?